

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 43Cob/369/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6713213304
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 07. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eva Kmeťová
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2014:6713213304.1

Uznesenie

Krajský súd v Banskej Bystrici ako súd odvolací v obchodno-právnej veci navrhovateľa CD Consulting, s.r.o., so sídlom K červenému dvoru 3269/25a, 130 00 Praha 3, Česká republika, IČO: 264 29 705, v konaní právne zast. Fridrich Paľko, s.r.o., so sídlom Grösslingova 4, 811 09 Bratislava, IČO: 36 864 421, proti odporcovi H. O., nar. XX.XX.XXXX, bytom D. XXXX/X, XXX XX R., o zaplatenie zmenkovej sumy 802,16 Eur s prísl., o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Zvolen č. k. 7C/163/2013-54 zo dňa 18. marca 2014, v senáte jednohlasne takto

rozhodol:

Rozsudok Okresného súdu Zvolen č. k. 7C/163/2013-54 zo dňa 18. marca 2014 z r u š u j e a vec v r a c i a Okresnému súdu Zvolen na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom zamietol Okresný súd Zvolen návrh navrhovateľa v plnom rozsahu a odporcovi náhradu trov konania nepriznal.

Prvostupňový súd v odôvodnení napadnutého rozsudku uviedol, že navrhovateľ ako právnická osoba so sídlom v Českej republike si v návrhu uplatnil voči odporcovi pohľadávku podľa Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007, ktorým sa ustanovuje európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu (ďalej len „Nariadenie“). Pohľadávku uplatnil navrhovateľ titulom zmenky vo výške istiny 802,16 Eur spolu so zmenkovým úrokom 0,25% denne zo sumy 842 Eur od 20.05.2009 do 17.01.2010 a zo sumy 802,16 Eur od 18.01.2010 do zaplatenia, zmenkovým úrokom vo výške 6% ročne zo sumy 842 Eur od 23.09.2009 do 17.01.2010 a zo sumy 802,16 Eur od 18.01.2010 do zaplatenia a zmenkovú odmenu vo výške 1/3 1% zmenkovej sumy, teda 2,81 Eur. Okrem toho žiadal priznať náhradu trov konania.

Navrhovateľ svoj návrh odôvodnil tým, že ako indosatár je nadobúdateľom všetkých práv zo zmenky, ktorú vystavil odporca dňa 28.01.2009 na zmenkovú sumu 842 Eur. Indosovaná zmenka je vistazmenkou opatrenou doložkou „na platenie predložiť v lehote 4 rokov od vystavenia“. Za miesto splatenia bolo určené sídlo prvotného zmenkového veriteľa. Indosant predložil zmenku k zaplateniu, pričom odporca dlžnú sumu neuhradil tak, ako to vyplýva zo špecifikácie uplatnených úrokov v zmysle petitu návrhu. Keďže zmenková listina je opatrená doložkou „bez protestu“, indosant nenechal vyššie uvedené skutočnosti zistiť verejnou listinou.

Odporca sa po doručení tlačiva návrhu na uplatnenie pohľadávky a tlačiva C vyjadril na samostatnej listine podaním doručeným v 30 dňovej lehote, v ktorom uviedol, že pohľadávku v sume 802,16 Eur voči spoločnosti CD Consultin uznáva v plnej výške ale vzhľadom na svoje majetkové pomery ju nie je v súčasnej dobe schopný splatiť.

Prvostupňový súd v odôvodnení rozsudku uviedol, že za nespornú skutočnosť považoval uzatvorenie zmluvy o úvere so spoločnosťou Pohotovosť, s.r.o., ktorá bola pripojená v exekučnom spise. Keďže súd

mal za to, že predmetom zmluvy bolo dočasné poskytnutie peňažných prostriedkov veriteľom odporcovi, išlo o zmluvu o spotrebiteľskom úvere v súlade s ustanovením § 2 zákona č. 285/2001 Z.z. V súvislosti s poskytnutím spotrebiteľského úveru došlo k zabezpečeniu tohto úveru zmenkou. Vzhľadom k tomu, že si navrhovateľ v konaní uplatnil plnenie zo zmenky, súd pri posudzovaní dôvodnosti nároku navrhovateľa musel vychádzať z nielen zo zmenkového a šekového zákona, ale aj zo zákona o spotrebiteľských úveroch, nakoľko mal za to, že práve zákon č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch účinný v čase vystavenia a vyplnenia zmenky je zákonom špeciálnym k zmenkovému zákonu s poukazom na znenie § 4 ods. 6 vyššie citovaného zákona. Keďže navrhovateľ nevedel preukázať aká bola výška nesplateného spotrebiteľského úveru a príslušenstva v čase vyplnenia a nevedel sa vyjadriť k tomu, ktorým dňom bola zmenka vypísaná, súd mal za to, že neunesol dôkazné bremeno a nepreukázal, že zmenka pripojená k návrhu je platná v súlade s lex specialis (zákon č. 258/2001 Z.z.) k zmenkovému zákonu (zákon č. 191/1950 Sb).

O trovách konania súd rozhodoval podľa § 142 ods. 1 v spojení s § 151 ods. 1 O. s. p. v zmysle ktorého odporcovi, ktorý mal vo veci plný úspech, vzniklo právo na náhradu trov konania proti navrhovateľovi. Pretože odporca si trovy konania neuplatnil, súd náhradu trov konania nepriznal.

Proti rozhodnutiu prvostupňového súdu podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie navrhovateľ z dôvodu, že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (ust. § 205 ods. 2 písm. b) O. s. p.), v konaní došlo k vadám, uvedeným v § 221 ods. 1 O. s. p., účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom a rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§205 ods. 2 písm. f) O. s. p.). Navrhol, aby odvolací súd zmenil napadnutý rozsudok tak, že návrhu na uplatnenie pohľadávky v celom rozsahu vyhovie a prizná navrhovateľovi náhradu trov odvolacieho konania.

Navrhovateľ v odvolaní tvrdil, že v prejednávanej veci došlo zo strany súdu jeho konaním, ako aj napadnutým rozhodnutím, k porušeniu práva EÚ, konkrétne k porušeniu čl. 4, 5 a 7 Nariadenia Európskeho parlamentu a rady ES č. 861/2007 z 11.07.2007 (ďalej len „Nariadenie“). Tvrdil, že súd nemohol nariadiť pojednávanie, pretože na rozhodnutie o nariadení pojednávania neboli splnené podmienky Nariadenia. Pojednávanie možno nariadiť podľa Nariadenia len vo veciach rozporných tvrdení účastníkov konania, kde nebude možné potvrdiť alebo vyvrátiť tvrdenia účastníkov konania len na základe predložených listinných alebo iných dôkazov. Uviedol, že pojednávanie nemožno uskutočniť za účelom zisťovania doplňujúcich informácií od účastníkov konania, doplnenia skutkových tvrdení a doplnenia dôkazov, pretože na tento účel slúži súdu procesný prostriedok, upravený v čl. 7 ods. 1 písm. a) Nariadenia. Pojednávanie nemožno nariadiť podľa Nariadenia vtedy, ak súd hodlá vykonávať iné právne posúdenia, alebo ak súd neschvaľuje materiálne vyjadrenie práva EÚ, prejavujúce sa v zostavení prílohy č. III. Nariadenia (tlačivo „C“ na žalobnú odpoveď). Navrhovateľ ďalej uviedol, že v podmienkach Slovenskej republiky rozhoduje súd o nariadení pojednávania formou uznesenia. Súd žiadne rozhodnutie o nariadení pojednávania nevydal a nedoručil ho stranám v súlade s ust. § 45 a nasl. O. s. p. Ak súd o nariadení pojednávania nerozhodol platne uznesením, toto sa nemohlo uskutočniť, a ak sa uskutočnilo, jeho výsledky nemohli byť použité pre meritórne rozhodnutie súdu. Právne účinky môžu zakladať len také procesné úkony súdu, ktoré súd vykonal na základe právoplatných rozhodnutí.

Navrhovateľ ďalej uviedol, že konanie je postihnuté závažnou vadou, pretože bolo porušené ust. § 167 a nasl. O. s. p., čo vyvolalo v konaní zásadné právne následky a ovplyvnilo rozhodnutie súdu v tom smere, že následkom bolo nesprávne rozhodnutie vo veci.

V odvolaní tiež namietol, že odporca nedoručil súdu žiadnu žalobnú odpoveď v súlade s čl. 5 ods. 3, alebo 6 Nariadenia. Súd bol preto povinný postupovať podľa čl. 7 ods. 3 Nariadenia, podľa ktorého, ak sa súdu alebo tribunálu nedoručí odpoveď dotknutej strany v lehote ust. v čl. 5 ods. 3, alebo 6 Nariadenia, súd alebo tribunál vydá rozsudok o pohľadávke, alebo proti pohľadávke.

K odôvodneniu prvostupňového súdu, v ktorom tento uviedol, že vo veci vykonal dokazovanie okrem iného oboznámením sa s úverovou zmluvou, exekučným spisom a ďalšími listinnými dôkazmi, navrhovateľ v odvolaní uviedol, že on a podľa dostupných informácií ani odporca, dokazovanie úverovou zmluvou, exekučným spisom a ďalšími listinnými dôkazmi nenavrholi. Podľa navrhovateľa tak bolo porušené ust. § 120 O. s. p., podľa ktorého dokazovanie v sporovom konaní je ovládané prejednávacou zásadou, čo znamená, že súd vychádza len zo skutočností tvrdených účastníkmi a vykonáva len

tie dôkazy, ktoré účastníci navrhli. Vykonať iné dôkazy umožňuje § 120 ods. 1 O. s. p. in fine iba výnimočne, ak je vykonanie týchto dôkazov nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci a nevykonanie nijakého dôkazu môže byť príčinou toho, že súd nemôže rozhodnúť. Navrhovateľ však upozornil, že v danej veci súd mohol a mal rozhodnúť o veci práve na úhradu zmenkovej sumy a jej príslušenstva len z predloženej zmenky. Z uskutočnených prednesov sporových strán počas písomnej fázy konania a vykonaného dokazovania, vedeného na základe návrhov sporových strán, nevyplývala potreba vykonať ďalšie nenavrhnuté dôkazy. V tejto súvislosti poukázal navrhovateľ na skutočnosť, že súdu predložil ako dôkaz o svojich nárokoch platnú zmenku, ktorou dokázal jasne, úplne a zrozumiteľne svoje právo na úpravu zmenkovej sumy a jej príslušenstva. Voči forme a obsahu zmenky zo strany odporcu žiadnych námietok nebolo a preto neexistovala okolnosť, ktorá by odôvodňovala vykonanie ďalších dôkazov, nevyhnutných pre rozhodnutie vo veci. Tvrdil, že predpokladom vydania rozsudku v tomto konaní bolo výlučne preloženie originálu zmenky. Zmenka je vo vzťahu k navrhovateľovi ako indosatárovi jediným legitimitačným prostriedkom, ktorý nie je možné ničím iným nahradiť.

Navrhovateľ ďalej tvrdil, že odporca mohol na základe čl. 5 ods. 3, alebo 6 Nariadenia vzniesť námietky voči zmenke, ak tak však neurobil, musia byť akékoľvek iné námietky odmietnuté a to z dôvodu uplatnenia koncentračnej zásady konštruovanej Nariadením. Súd samotný nie je legitimizovaný na to, aby postupom podľa ust. § 120 ods. 1 veta 1 in fine O. s. p. vznášal námietky voči zmenke za odporcu. Ak tak súd činil, ide o porušenie princípu kontradiktórnosti konania a rovnosti účastníkov konania, ako súčasti práva na spravodlivé súdny konanie. Navrhovateľ tiež poukázal, že súd z vlastnej iniciatívy, bez návrhu odporcu a bez legitímneho podnetu na ťarchu navrhovateľa vykonal dokazovanie, ktoré údajne preukázalo charakter odporcu ako spotrebiteľa. Odporca sa tejto obrany žiadnym spôsobom nedovoľával, uplatnenú pohľadávku nerozporoval, svojim konaním ju prakticky uznal. Súd iniciatívne rozširoval okruh dokazovaných skutočností v tomto smere aby získal pre neho dostatočný podklad pre zamietnutie návrhu na uplatnenie pohľadávky. Súd nevykonal žiadne dokazovanie nad rámec navrhnutých dôkazov v prospech uplatnenej pohľadávky, teda neobjektívne podporil odporcu v tomto konaní. Navyše odporca o túto podporu nepreukázal žiadny záujem. Súd teda túto podporu odporcovi prakticky nanútil bez jeho vôle. Uvedené správanie súdu je neprijateľné v právnom štáte, predstavuje výrazný zásah do práva na spravodlivý súdny proces, ktoré je garantované č. 46 ods. 1 Ústavy SR, ako aj čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Navrhovateľ ďalej poukázal na to, že je majiteľom zmenky na základe indosamentu a nie je účastníkom akéhokoľvek spotrebiteľského vzťahu. Zmenka je bez väd ktoré by ju činili neplatnou, teda ide o platnú zmenku. Zmenka je samostatným abstraktným záväzkom neakcesorickej povahy. Nie je možné ju spájať alebo podmieňovať inými okolnosťami, než sú na zmenke uvedené. Prvostupňový súd sa aplikáciou prísl. ustanovení o zmenke, upravených v zák. č. 191/1950 Sb. vôbec nezaoberal a ignoroval predmet sporu. Navrhovateľ zároveň zdôraznil, že predmetom konania je výlučne zmenka a nie iný záväzkový právny vzťah. Navrhovateľ v konaní uplatňuje bezpodmienečný záväzok odporcu, že za zmenku zaplatí, súd však vec posudzoval ako by išlo o bežný zmluvný záväzok, čo je neprípustné. Prvostupňový súd predovšetkým ignoroval ust. § 17 Zmenkového zákona z ktorého vyplýva, že odporca vo všeobecnosti nie je oprávnený vznášať tzv. kauzálne námietky voči majiteľovi zmenky, ktoré vyplývajú z jeho vzťahov s pôvodným majiteľom zmenky. Keďže tak v sporovom konaní nemôže činiť odporca, tým menej tak môže činiť sám súd. Uviedol, že je síce prípustné za určitých okolností uplatňovať tzv. kauzálne námietky voči navrhovateľovi, avšak námietka musí byť vznesená zo strany odporcu a predovšetkým odporca v tejto situácii nesie dôkazné bremeno na preukázanie svojich tvrdení. Nie je prípustné aby túto úlohu a iniciatívu na seba (proti vôli odporcu) prevzal súd a suploval aktivitu odporcu. Uvedené námietky majú hmotnoprávny charakter, preto v záujme zachovania rovnosti strán súd nie je oprávnený odporcu ani na ne upozorniť (ust. § 5 ods. 1 O. s. p.). V danom prípade následkom bolo nesprávne rozhodnutie vo veci - súd porušil poučovaciu povinnosť prekročením ust. § 5 ods. 1 O. s. p., súd porušil ustanovenia o vykonávaní jednotlivých dôkazných prostriedkov, súd prihliadol na skutočnosti a dôkazy na ktoré nebolo možno prihliadnuť, pretože nemali byť v sporovom konaní vedenom podľa nariadenia vykonávané bez návrhu.

Navrhovateľ zároveň v odvolaní poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Obo 3/2008 zo dňa 22.10.2008, rozsudok Nejvyššího soudu ČR zo dňa 22.08.2002 sp. zn. 25Cdo 1839/2000, uznesenie Krajského súdu v Prešove sp.zn. 10Co/79/2013 a uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici sp.zn. 43 CoZm/10/2013.

Odporca sa k odvolaniu nevyjadril.

Krajský súd v Banskej Bystrici ako súd odvolací prejednal vec podľa ustanovenia §212 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len O. s. p.) bez nariadenia pojednávania podľa ustanovenia § 214 ods.2 O. s. p. a dospel k záveru, že odvolanie je podané dôvodne.

Zo spisového materiálu odvolací súd zistil, že navrhovateľ dňa 28.03.2013 uplatnil na Okresnom súde Zvolen svoju pohľadávku vyplnením vzorového tlačiva A v zmysle čl. 4 bod 1 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007, ktorým sa ustanovuje európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu. V zmysle návrhu si navrhovateľ uplatňoval zmenkovú sumu vo výške 802,16 Eur spolu so zmenkovým úrokom vo výške 0,25% denne zo sumy 842 Eur od 20.05.2009 do 17.01.2010 a zo sumy 802,16 Eur od 18.01.2010 do zaplataenia, zmenkovým úrokom vo výške 6% ročne zo sumy 842 Eur od 23.09.2009 do 17.01.2010 a zo sumy 802,16 Eur od 18.01.2010 do zaplataenia, zmenkovú odmenu vo výške 1/3 1% zmenkovej sumy, teda 2,81 Eur a náhradu trov konania. Navrhovateľ v návrhu nežiadal aby bolo nariadené pojednávanie. Odporca sa k návrhu sa vyjadril písomne a osobne na pojednávaní dňa 24.01.2014.

Podľa čl. 7. bod 1. „Nariadenia“, do 30 dní od doručenia odpovede odporcu alebo navrhovateľa v lehotách, ust. v čl. 5 ods. 3, alebo 6 súd alebo tribunál vydá rozsudok, alebo:

- a) v rámci stanovenej lehoty, ktorá nesmie presiahnuť 30 dní si vyžiada od strán ďalšie podrobnosti, týkajúce sa pohľadávky;
- b) vykoná dôkazy v súlade s čl. 9, alebo
- c) predvolá strany na pojednávanie, ktoré sa uskutoční do 30 dní od predvolania

Podľa čl. 7. bod 3. „Nariadenia“, ak sa súdu alebo tribunálu nedoručí odpoveď dotknutej strany v lehote ust. v čl. 5 ods. 3, alebo 6, súd alebo tribunál vydá rozsudok o pohľadávke alebo proti pohľadávke.

Podľa čl. 5. bod 1. „Nariadenia“, európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu je písomné. Súd alebo tribunál nariadi ústne pojednávanie ak to považuje za potrebné, alebo ak o to požiadajú niektorá zo strán. Súd alebo tribunál môže takúto žiadosť odmietnuť ak sa domnieva, že vzhľadom na okolnosti prípadu ústne pojednávanie zjavne nie je potrebné pre spravodlivé vedenie konania. Dôvody odmietnutia sa uvedú písomne. Iba proti rozhodnutiu súdu alebo tribunálu odmietnutí takejto žiadosti nemožno samostatne podať opravný prostriedok.

Podľa čl. 19. „Nariadenia“, pokiaľ toto nariadenie neustanovuje inak, európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu sa riadi procesným právom členského štátu v ktorom sa konanie vedie.

Podľa čl. I § 75 zák. č. 190/1950 Sb. zákona zmenkového a šekového (ZŠZ) vlastná zmenka obsahuje:

- 1.) označenie, že ide o zmenku, pojaté do vlastného textu listiny a vyjadrené v jazyku, v ktorom je táto listina spísaná;
- 2.) bezpodmienečný sľub zaplatiť určitú peňažnú sumu;
- 3.) údaj zročnosti;
- 4.) údaj miesta kde sa má platiť;
- 5.) meno toho, komu, alebo na rad koho sa má platiť;
- 6.) dátum a miesto vystavenia zmenky;
- 7.) podpis vystaviteľa

Podľa čl. I § 5 ods. 1 ZŠZ v zmenke zročnej na videnie, alebo na určitý čas po videní môže vystaviteľ ustanoviť zúrokovanie zmenkovej sumy. V inej zmenke platí táto doložka za nenapísanú.

Podľa čl. I § 5 ods. 2 ZŠZ úrokovú mieru treba udať v zmenke; ak chýba tento údaj, platí úroková doložka za nenapísanú.

Podľa čl. I § 5 ods. 3 ZŠZ úrok sa počíta od dáta vystavenia zmenky, pokiaľ nie je určený iný deň.

Podľa čl. I § 34 ods. 1 ZŠZ zmenka na videnie je zročná pri predložení. Musí byť predložená na platenie do 1 roku od dáta vystavenia. Vystaviteľ môže túto lehotu skrátiť, alebo určiť lehotu dlhšiu. Indosanti môžu tieto lehoty skrátiť.

Podľa čl. I § 10 ZŠZ ak nebola zmenka, ktorá bola pri vydaní neúplná vyplnená tak, ako bolo dojednané, nemožno namietat' majiteľovi zmenky že tieto dojednania neboli dodržané, okrem ak majiteľ nadobudol zmenku zlomyseľne, alebo sa pri nadobúdaní zmenky previnil hrubou nebanlivosťou.

Podľa čl. I § 17 ZŠZ, kto je žalovaný zo zmenky, nemôže robiť majiteľovi námietky, ktoré sa zakladajú na jeho vlastných vzťahoch k vystaviteľovi, alebo k predošlým majiteľom, okrem ak majiteľ pri nadobúdaní zmenky konal vedome na škodu dlžníka.

Podľa § 4 ods. 6 zák. č. 258/2001 o spotrebiteľských úveroch a o zmene zákona o obchodnej inšpekcii, v znení účinnom ku dňu vystavenia zmenky (ďalej len Zákon o spotrebiteľských úveroch), v súvislosti s poskytovaním úveru od spotrebiteľa alebo inej osoby sa zakazuje splniť dlh zmenkou alebo šekom. Veriteľ smie prijať od dlžníka zmenku alebo šek na zabezpečenie svojich nárokov zo spotrebiteľského úveru, len ak ide o zabezpečovaciu zmenku a zmenková suma v čase vyplnenia je maximálne vo výške aktuálnej výšky nesplateného spotrebiteľského úveru a príslušenstva (vrátane zmluvných pokút a iných nárokov veriteľa zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere) vo výške maximálne 30% istiny poskytnutého spotrebiteľského úveru. Zmenku prijatú, resp. vyplnenú veriteľom v rozpore s predchádzajúcou vetou veriteľ nesmie prijať a je povinný ju dlžníkovi kedykoľvek na požiadanie vydať. Ustanovenie tohto odseku platí aj v prípade zmeny majiteľa zmenky alebo postúpenia práv zo zmenky.

Podľa § 4 ods. 7 Zákona o spotrebiteľských úveroch, veriteľ zodpovedá za škodu vzniknutú spotrebiteľovi porušením odseku 6 veriteľom.

Odvolací súd sa zaoberal námietkami navrhovateľa, uvedenými v odvolaní a skúmal, či postupom prvostupňového súdu došlo k porušeniu § 205 ods. 2 písm. b), § 221 ods. 1 a § 205 ods. 2 písm. f), teda či v konaní došlo k vadám v dôsledku ktorých bola účastníkovi konania odňatá možnosť konať pred súdom a či rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolací súd dospel k záveru, že navrhovateľ v odvolaní odôvodnene upozorňuje, že okresný súd vychádzal z nesprávneho právneho posúdenia veci. Okresný súd správne zistil, že zmenka, z ktorej si navrhovateľ uplatňuje nároky v konaní, bola vystavená odporcom na rad prvého zmenkového veriteľa, ktorým bola spoločnosť POHOTOVOST', s.r.o. ako blankozmenka. Z odôvodnenia prvostupňového súdu nevyplýva, že by prvostupňový súd vyhodnotil zmenku z hľadiska zmenkového zákona ako neplatnú. Keďže zmenka, ktorú navrhovateľ predložil, má všetky náležitosti platnej zmenky, v zmysle Zákona zmenkového a šekového, ide o zmenku platnú.

Vystavenie platnej zmenky predstavuje pre dlžníka vznik záväzku, ktorým bezpodmienečne sľubuje zaplataenie zmenkovej sumy tomu, kto bude pri predložení zmenky jej majiteľom. Povaha zmenky ako abstraktného cenného papiera, prísne oddeleného od kauzálneho dôvodu vystavenia zmenky, je daná historickým vývojom zmenky, ktorý bol podmienený jej primárnym účelom. Zmenka sa vyvinula ako cenný papier, ktorý stelesňuje pre jej aktuálneho majiteľa právo na zaplataenie sumy uvedenej v zmenke a to od osoby, ktorá je priamym zmenkovým dlžníkom, prípadne od osôb, ktoré sú regresnými zmenkovými dlžníkmi. Toto právo majiteľa zmenky muselo byť nespochybniteľné a preto na jeho preukázanie muselo stačiť predloženie zmenky. Preukazovať okolnosti, za akých bola zmenka vystavená (napr. dôvod vystavenia, postavenie dlžníka, vzťah medzi dlžníkom a prvým majiteľom zmenky) nebolo žiaduce a v čase, kedy sa zmenka vyvinula, ani dosť dobre možné. Z uvedených dôvodov sú predpisy zmenkového práva v rôznych krajinách zhodné v tom, že pre vystavenie zmenky musia byť dodržané veľmi prísne formálne pravidlá, ale tiež v tom, že uplatnenie nárokov z platnej zmenky je jednoduché a rýchle. Napriek tomu aj zmenkové právo obsahuje poisťku proti jeho zneužitíu majiteľom, ktorý voči dlžníkovi nekoná v dobrej viere. Ako príklad je možné uviesť čl. I § 10 ZŠZ, ktorý umožňuje dlžníkovi napadnúť nedodržanie vyplňovacieho práva pri vydaní neúplnej zmenky, alebo čl. I §17, ktorý v prípade postúpenia zmenky zachováva možnosť uplatniť voči majiteľovi zmenky námietky založené na vzťahu medzi dlžníkom a prvým majiteľom zmenky. V oboch prípadoch však Zákon zmenkový a šekový uvedené práva dlžníka výslovne opiera o vznesenie námietok dlžníkom a o preukázanie skutočnosti, že majiteľ, ktorý si zmenku voči nemu aktuálne uplatňuje, ju nadobudol zlomyseľne, alebo sa previnil hrubou nebanlivosťou (čl. I § 10), alebo že majiteľ konal pri nadobúdaní zmenky vedome na škodu dlžníka (čl. I. §17). Vo všetkých ostatných prípadoch je dlžník povinný splniť svoj bezpodmienečný sľub, že zaplatí zmenkovú sumu do rúk toho, kto mu predloží zmenku v čase jej splatnosti. V čase vystavenia zmenky pritom nemôže vedieť,

kto bude jej majiteľom v čase splatnosti a musí si byť toho vedomý. Pokiaľ má dlžník obavu z následkov prípadného indosovania zmenky, môže zmenku vystaviť s doložkou „nie na rad“, následkom čoho bude táto prevoditeľná len prostredníctvom postúpenia pohľadávky, teda so zachovaním prípadných kauzálnych námietok dlžníka.

Je zrejmé, že dlžník na to, aby mohol kvalifikovane využívať všetky možnosti ktoré mu zmenkové právo ponúka (aplikácia vhodných doložiek, vznesenie kvalifikovaných námietok a pod.) musí mať aspoň základnú orientáciu v zmenkovom práve. V prípade bežného občana sú na mieste pochybnosti o tom, či disponuje potrebnými informáciami. Samotná neznalosť zmenkového práva však neospravedlňuje. Presne z tohto dôvodu vyžaduje zmenkové právo, aby na listine na ktorej je zmenka vystavená, bolo výrazne uvedené, že je to zmenka a teda nie je možné zameniť ju s bežným uznaním dlhu (v minulosti dlžobným úpisom). Ako je známe už z reálii dvadsiaty rokov minulého storočia, aj v komunite jednoduchých a nevzdelaných ľudí bolo všeobecne známe, že ak dlžník podpíše zmenku, bude ju musieť na vyzvanie zaplatiť. Každý občan preto má možnosť pred vystavením zmenky zvážiť, či ju podpíše alebo uprednostní inú formu potvrdenia svojej povinnosti uhradiť dlh. V súčasnosti už náš právny poriadok nepripúšťa vystavenie zmenky v súvislosti so zabezpečením spotrebiteľského úverového vzťahu. V čase vystavenia predloženej zmenky to však prípustné bolo a preto je nevyhnutné nahliadať na subjekty zmenkového vzťahu v zmysle vtedy účinných predpisov. Nie je možné pripustiť, aby sa vytvorila osobitná skupina subjektov (spotrebiteľia) u ktorých by sme vtedy účinné právne predpisy vykladali inak, ako pre všetky ostatné subjekty (napr. pokiaľ ide o zmenky vystavené v bežných občianskych vzťahoch, v ktorých nevystupuje ani podnikateľ ani spotrebiteľ) o ktorých by sa rozhodovalo v zmysle prísneho zmenkového práva.

Zmenka ako taká pritom nie je v našom právnom poriadku novým inštitútom, Zákon zmenkový a šekový č.191/1950 Sb. vychádza zo ženevských konvencií prijatých na Konferencii o zjednotení zmenkového práva, ktorá sa konala v Ženeve už v roku 1930.

Zmenková prísnosť sa prejavuje nielen pri nárokoch na náležitosti zmenky, ale aj v konaní, ktorým majiteľ uplatňuje svoje právo zo zmenky. V zmenkovom konaní je súd predovšetkým povinný rešpektovať rovnosť strán. Vykonalie dokazovania sa riadi procesnými pravidlami upravenými v Občianskom súdnom poriadku a v danom prípade aj Nariadením, ktoré má z procesného hľadiska povahu lex specialis. Ani jedna z týchto procesných noriem pritom nepripúšťa, aby súd iniciatívne nahrádzal procesnú aktivitu strán vlastnými návrhmi na dokazovanie. I keď v zmysle §120 ods.1 O.s.p. súd je oprávnený výnimočne vykonať aj iné dôkazy ako navrhujú účastníci, takéto dokazovanie súd vykonáva za účelom preukázať tvrdenia, ktoré účastníci v konaní uviedli. Citované ustanovenia nezakladá súdu právo nahrádzať vyjadrenia účastníka sporu, pokiaľ tento žiadne vyjadrenia ani procesné návrhy k návrhu na začatie konania nevzniesol, alebo dokonca vyjadril súhlas s tvrdeniami uvedenými v návrhu. Prvostupňový súd napriek tomu nariadil pripojenie spisov odkazujúcich na kauzálny vzťah medzi odporcom (ako zmenkovým dlžníkom) a prvým majiteľom zmenky. Takýto postup súdu nemá oporu v platnom práve a zasahuje do ústavného práva navrhovateľa na spravodlivý súdny proces. Spájanie navrhovateľa (ktorý zmenku nadobudol indosamentom) s kauzálnym vzťahom medzi dlžníkom a prvým majiteľom zmenky by bolo možné výlučne na základe vznesenia námietky zo strany dlžníka a zároveň za predpokladu, že by dlžník uniesol dôkazné bremeno v zmysle čl. I §10 a čl. I §17 ZŠZ. Vtedy by bol súd povinný vyhodnocovať kauzálny vzťah medzi pôvodnými zmenkovými subjektmi a vyvodzovať z neho prípadné dôsledky. Nie je ale oprávnený urobiť to za dlžníka. Postup súdu, ktorý takto narušil procesnú rovnosť strán, považuje odvolací súd za nesprávny.

Odvolací súd v tejto súvislosti uvádza, že úkony ktoré sa vzťahujú na zmenku sú právnymi úkonmi a preto sa na posúdenie ich platnosti subsidiárne vzťahuje Občiansky zákonník (prípadne aj Obchodný zákonník, v závislosti od povahy daného vzťahu). Pokiaľ teda zmenkový zákon neurčuje inak, z hľadiska vecného obsahu zmenkového právneho úkonu je možné aplikovať §39 Občianskeho zákonníka, v zmysle ktorého neplatný je právny úkon, ktorý svojim obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza, alebo sa prieči dobrým mravom. Je však nutné zdôrazniť, že pôsobnosť Občianskeho zákonníka je subsidiárna. Zmenkový zákon pritom predpokladá, že posúdenie kauzálného vzťahu (a teda posúdenie otázky platnosti alebo absolútnej neplatnosti vystavenia zmenky pre rozpor s ktorýmkoľvek právnym predpisom) je možné pri indosovanej zmenke výlučne za splnenia podmienok uvedených v čl. I §17 ZŠZ. V danom konaní však dlžník námietku v zmysle čl. I §17 nevzniesol,

takže následne ani nedokazoval naplnenie tam uvedených skutočností (konanie nadobúdateľa zmenky vedome na škodu dlžníka).

Prvostupňový súd v odôvodnení rozhodnutia, ktorým zamietol nárok navrhovateľa z predloženej zmenky, neprihliadol ku skutočnosti, že zmenka bola vystavená ako nevyplnená a po vyplnení bola indosovaná na navrhovateľa. Podľa čl. I. § 10 Zákona zmenkového a šekového, ak nebola zmenka, ktorá bola pri vydaní neúplná vyplnená tak, ako bolo dojednané, nemožno namietat' majiteľovi zmenky, že tieto dojednania neboli dodržané, okrem ak majiteľ nadobudol zmenku zlomyseľne alebo sa pri nadobúdaní zmenky previnil hrubou nedbanlivosťou. Ako už bolo vyššie uvedené, toto ustanovenie zmenkového zákona má zabrániť majiteľovi zmenky aby zneužil skutočnosť, že blankozmenka nebola pri vystavení úplne vyplnená tým, že dopíše údaje v rozpore s dohodou o vyplňovacom práve. Vystavenie neúplnej zmenky predstavuje pre dlžníka vždy určitý stupeň rizika. V čase jej podpísania totiž táto listina ešte nie je zmenkou, tou sa stáva až keď sú do nej doplnené chýbajúce údaje. Vystaviteľ (teda v tomto prípade zmenkový dlžník) zároveň s podpisom zmenky musí udeliť nadobúdateľovi nevyplnenej zmenky vyplňovacie právo. Uzavretie dohody o vyplňovacom práve nemusí byť nutne písomné, aj keď jeho písomná forma nepochybne chráni dlžníka pred zrejším zneužitím. Táto ochrana však nie je ani absolútna, ani časovo neohraničená. V princípe trvá do doby, kým oprávnená osoba vyplňovacie právo nevyužije. Nemusí to byť nevyhnutne prvý majiteľ zmenky, aj blankozmenku je možné prevádzať (do doby vyplnenia spolu s dohodou o vyplnení). V momente, ako oprávnená osoba využije svoje vyplňovacie právo, sa z vystavenej listiny stane zmenka. Na jej prevod už nie je nutné postupovať pôvodnú dohodu o vyplňovacom práve. Následne sa ďalší nadobúdatelia zmenky ani nemajú ako dozvedieť, že zmenka ktorú nadobudli, bola pôvodne vydaná ako neúplná a že ju niektorý z jej predchádzajúcich majiteľov vyplnil a akým spôsobom. Pokiaľ je zmenka vyplnená v rozpore s dohodou o vyplňovacom práve, dlžník to musí namietnuť a následne uniesť dôkazné bremeno, že majiteľ zmenky ju nadobudol zlomyseľne, alebo sa pri jej nadobúdaní previnil hrubou nedbanlivosťou. Inak nezodpovedá za to, že niektorý z predchádzajúcich majiteľov vyplnil zmenku v rozpore s dohodou o vyplňovacom práve. V každom prípade pri uplatňovaní práv zo zmenky zaťažuje povinnosť vznášať námietky týkajúce sa prípadného porušenia vyplňovacieho práva ku zmenke, resp. iné námietky súvisiace so zmenkou, výlučne zmenkového dlžníka. Povinnosťou súdu je vyhodnotiť, či zmenka má všetky náležitosti predpísané pre určený typ zmenky, v tomto prípade pre vlastnú zmenku, žiadne ustanovenie zmenkového práva nepredpokladá oprávnenie súdu vznášať námietky voči zmenke z úradnej povinnosti konajúcim súdom.

Odvolací súd po preskúmaní predloženej zmenky konštatuje, že zmenka, ktorú predložil navrhovateľ je v zmysle čl. I. § 75 zmenkou, ktorá obsahuje všetky predpísané náležitosti vlastnej zmenky. Odporca nedoručil súdu vyplnené tlačivo C, ale na osobitnej listine zaslal vyjadrenie, v ktorom uviedol, pohľadávku voči spoločnosti CD Consulting uznáva v plnej výške. Z uvedeného dôvodu nemal súd dôvod vytýčiť pojednávanie a mal rozhodnúť o nároku v zmysle Nariadenia.

Osobitne na možnosť vznášania kauzálnych námietok súd upozorňuje v súvislosti so znením ust. čl. I. § 17 ZŠZ podľa ktorého, kto je žalovaný zo zmenky, nemôže robiť majiteľovi námietky, ktoré sa zakladajú na jeho vlastných vzťahoch k vystaviteľovi alebo k predošlým majiteľom, okrem ak majiteľ pri nadobúdaní zmenky konal vedome na škodu dlžníka. Zmenka, ktorú navrhovateľ predložil je zmenkou indosovanou. Navrhovateľ nadobudol zmenku rubopisom od pôvodného veriteľa, na rad ktorého bola zmenka vystavená. Pri zmenke, ako abstraktnom cennom papieri vystaviteľ zmenky svojim podpisom na zmenke potvrdzuje skutočnosť, že voči osobe, na rad ktorej zmenku vystavil, je dlžníkom, bez ohľadu na dôvody, pre ktoré bola zmenka vystavená. Zároveň na seba berie riziko, že v prípade, ak pôvodný majiteľ zmenky túto postúpi ďalšiemu majiteľovi, prípadne nepretržitému radu ďalších majiteľov (indosatárov) dlžník ostáva zaviazaný svojim pôvodným dlžníckym záväzkom voči tej osobe, ktorá je posledným majiteľom zmenky. Kauzálne dôvody, pre ktoré bola zmenka vystavená, strácajú pri indosamente svoju relevanciu. Len za predpokladu splnenia podmienok ust. čl. I. § 17 Zmenkového zákona je možné vznášať aj kauzálne námietky voči poslednému majiteľovi zmenky, avšak opätovne len prostredníctvom námietok, ktoré uplatní dlžník zo zmenky.

Prvostupňový súd zamietol nárok navrhovateľa na základe právnej úvahy, že zákon o spotrebiteľských úveroch má charakter *lex specialis* k zmenkovému zákonu v prípade, ak zmenka zabezpečuje spotrebiteľský úver. V tejto súvislosti odvolací súd uvádza, že zmenkový zákon a zákon o spotrebiteľských úveroch nie sú voči sebe pri riešení zmenkového vzťahu v pozícii nadradenosti

alebo podriadenosti v zmysle chápania prvostupňového súdu. V prípade, kedy veriteľ zo zmenky uplatňuje zmenkový nárok, je súd povinný aplikovať zákon zmenkový a šekový. Zo zmenky ako prísne abstraktného cenného papiera totiž nemôže byť pri jej uplatnení zrejmé, za akým účelom a v akom právnom vzťahu bola vystavená. Iba za predpokladu, že zmenkový dlžník vznesie a preukáže námietky v zmysle čl. I. §10 a §17 Zákona zmenkového a šekového, bude súd rozhodovať o následných kauzálnych námietkach a na ich posúdenie môže plne aplikovať napríklad aj zákon o spotrebiteľských úveroch, ak vznesená námietka bude smerovať k právam spotrebiteľa. Až vtedy sa prejaví charakter Zákona o spotrebiteľských úveroch ako normy lex specialis aplikovanej na spotrebiteľské vzťahy.

Práve z dôvodu, že zmenka má typický abstraktný charakter a preto pri jej uplatnení bez ďalšieho (kvalifikované vznesenie námietok) nie je možné zistiť a posúdiť dôvody a okolnosti jej vydania, zákon o spotrebiteľských úveroch v neskôr účinnom znení už neumožňuje zabezpečovať nároky veriteľa zo spotrebiteľského úveru zmenkou. Ak by platil predpoklad, že zákon o spotrebiteľských úveroch má prednosť pred zmenkovým zákonom, úprava zakazujúca zabezpečenie spotrebiteľského úveru zmenkou by bola nadbytočná.

Na základe uvedených dôvodov odvolací súd podľa § 221 ods. 1 písm. h) O. s. p. rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a podľa § 221 ods. 2 O. s. p. vec vrátil na ďalšie konanie.

Vzhľadom na vyššie uvedené preto prvostupňový súd v ďalšom konaní bude procesne postupovať v zmysle Nariadenia, ktorým sa ustanovuje európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu, predovšetkým v intenciách jeho základných princípov, ktorými je ustanovené písomné konanie, ktorého účelom je zjednodušenie a zrýchlenie celkového konania. Z hľadiska hmotného práva bude postupovať v zmysle Zákona zmenkového a šekového, a to tak, že posúdi nárok, ktorý si navrhovateľ uplatňuje právo z predloženej zmenky ktorú nadobudol titulom rubopisu. Následne zväží vyjadrenia odporcu a posúdi ich v zmysle čl. I §10 a §17 ZŠZ. Nebude pritom nahrádzať procesnú aktivitu žiadnej zo sporových strán a prihliadne na vyjadrenia odporcu a na rozsah uznania záväzku. Uplatnený nárok celkovo posúdi v zmysle Zákona zmenkového a šekového.

V zmysle § 224 ods. 3 O. s. p., ak odvolací súd zruší rozhodnutie a ak vec vráti súdu prvého stupňa ďalšie konanie, rozhodne o náhrade trov súd prvého stupňa v novom rozhodnutí vo veci. O trovách odvolacieho konania z tohto dôvodu odvolací súd nerozhodoval.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.